

ИНФОРМАЦИЯ

ПРОЕКТЪТ SIGMA НА ЕС – ХАРМОНИЗИРАНО СЪБИРАНЕ НА ДАННИ ЗА БОЛЕСТИТЕ ПО ЖИВОТНИТЕ ЗА ПО-ЕФЕКТИВНА ОЦЕНКА НА РИСКА

Европейската комисия редовно изисква от Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) научна и техническа подкрепа при епидемиологичния анализ на огнищата на болести по животните (т.е. африканска чума по свинете, инфлуенца по птиците, заразен нодуларен дерматит и др.) и да докладва или оценява данни от надзора (т.е. *Echinococcus multilocularis* и инфлуенца по птиците).

За тази цел през последните години ЕОБХ ежегодно събира данни и вече има събрана информация (база данни) за огнища на болести, дейности по надзора им и засегнати животински популации (т.е. домашни птици, домашни свине, говеда и диви животни, като например диви свине).

ЕОБХ има за цел да работи в тясно сътрудничество с държавите членки, за да: (а) намали ръчното въвеждане от държавите членки на данните, които трябва да бъдат предоставени на ЕОБХ; б) се избегне двойно докладване пред ЕОБХ; в) предостави на държавите членки инструменти за автоматично изготвяне на собствени проекти на национални доклади относно здравето на животните и надзора и то в една защитена среда, за да се гарантира защитата на данните; г) повиши качеството на данните, получени от държавите членки; и (д) съкрати времето за извличане на актуални данни, които са от значение за целите на оценката на риска.

За тази цел ЕОБХ стартира **проект за изграждане на Образец на база данни за болестите по животните, наречен SIGMA¹**. Важно е да се подчертае, че моделът SIGMA (σ -ADM) се фокусира върху данни, за които е известно, че вече са събрани от държавите членки в различни правни рамки и за различни цели. SIGMA ще бъде предмет на изменения и актуализации, получени от обратната връзка по време на фазата на изпълнение на проекта.

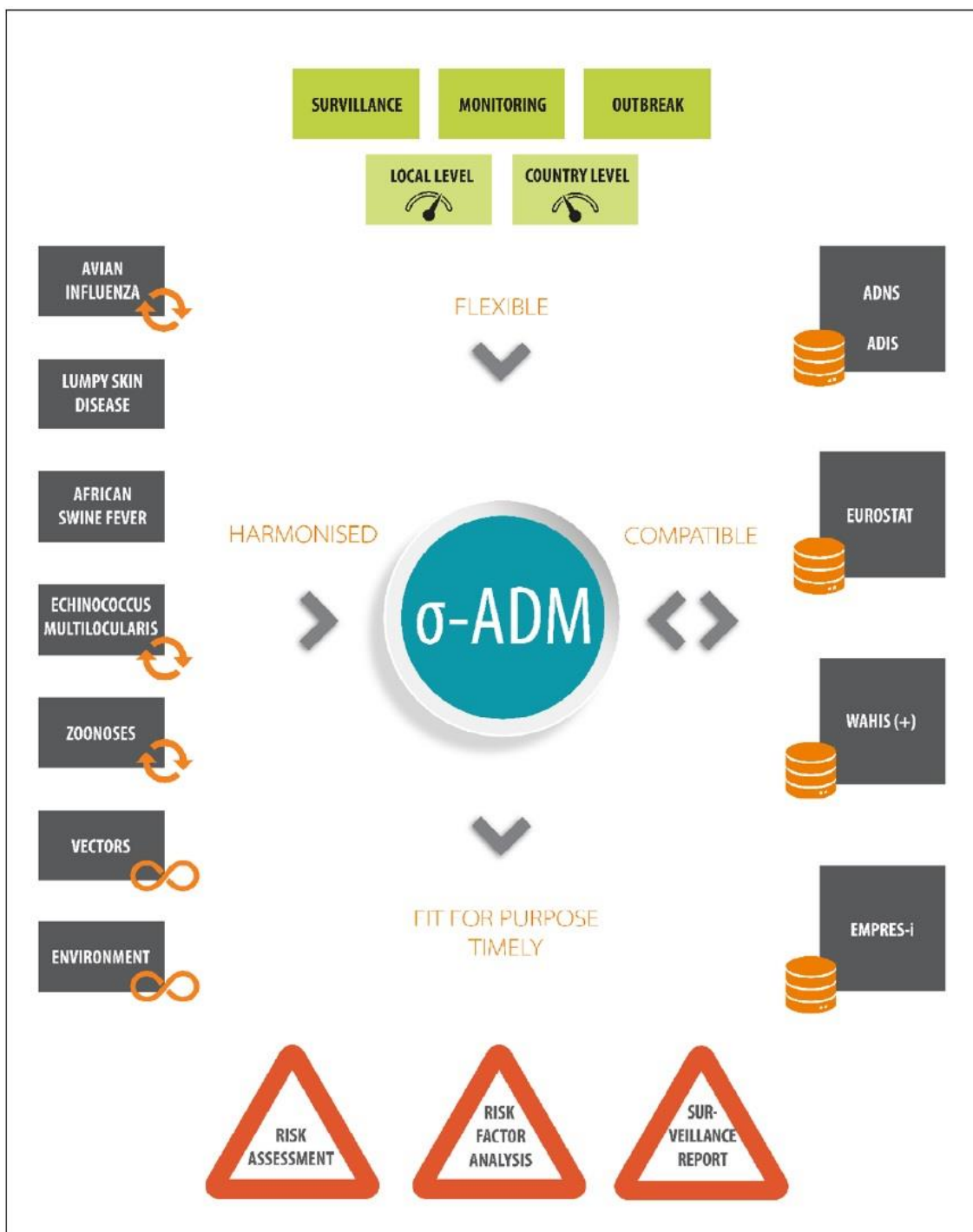
Този проект отбелязва крачка напред в усилията за ускоряване на процеса на събиране на данни за болестите по животните в Европейския съюз, тъй като досега тези данни често са трудни за сравняване и анализ, тъй като се събират по различни методи и се докладват на различни езици. SIGMA ще оптимизира начина, по който данните се събират от държавите членки и се представят на ЕОБХ за анализ и докладване. SIGMA ще автоматизира подаването на данни за огнища на болести, надзор и популациите от домашни животни, автоматично ще превежда данните, които понастоящем се събират от държавите членки, на общ език и ще ги съхранява като книгите по рафтовете на библиотеката.

¹ The SIGMA Animal Disease Data Model (σ -ADM)

- да се стандартизират базите данни на ДЧ с σ -ADM;
- да се свържат (за предпочитане съществуващи) инструменти за анализ на данните с Научния склад за данни на ЕОБХ (S-DWH)², за да се улесни хармонизираното докладване от националните и европейските органи за оценка на риска.

Данните за обявяване на огнищата на болести ще се въвеждат ръчно в Системата за обявяване на заболявания (ADNS), както това се прави понастоящем, следвайки съответното действащо законодателство. Целта обаче е да се свържат ADNS и S-DWH, така че държавите членки да предоставят на ЕОБХ само някаква допълнителната епидемиологична информация, ако е необходима.

² Scientific Data Warehouse – Научен склад за данни

Фигура 2: σ -ADM представен нагледно. σ -ADM ще бъде резултат от хармонизирането на съществуващите и текущите дейности по събиране на данни; ще бъде съвместим със съществуващите официални международни бази данни; ще бъдат достатъчно гъвкави, за да събират данни, генерирани при различни програми и на различно ниво на резолюции; ще бъде подходящ за различни цели.

В края на процеса на стандартизация информацията ще бъде готова за предоставяне на ЕОБХ. Държавите членки могат да изберат да изпращат данни на ЕОБХ автоматично (например периодично подаване на месечна база) или да ги изпращат на „ad hoc база“ по определен повод.

Така ЕОБХ ще получи набор от предварително стандартизирани данни от държавите членки и ще бъде в състояние да (а) извършва оценка на риска на европейско равнище, като използва хармонизирана информация и произвежда високо съпоставими резултати; и (б) дава на държавите членки възможността да използват уеб приложения, за да анализират собствените си данни и да изготвят всякакъв вид доклади, включително предвидените в закона. Дори и в този случай това няма да бъде задължение – всяка държава членка ще може да избира между инструментите на ЕОБХ и всеки друг начин да анализира своите данни.

Създаването на SIGMA е планирано като тригодишен проект и ще се осъществи на три основни етапа. Доставчиците на данни от Италия и Испания вече са ангажирани с проекта. Тези, които искат да участват, могат да изпратят имейл на alpha@efsa.europa.eu.

Важно е да се уточни, че зад проекта не съществуват правни задължения и решението да се възползва от тази рамка е изцяло предоставено на всяка държава.

Други научни становища и актуална информация от областта на здравето, хуманното отношение и благосъстоянието на животните, антимикробната резистентност, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:

<http://corhv.government.bg/>

<http://corhv.government.bg/?cat=27>

<http://corhv.government.bg/?cat=71>

Използвана литература и повече подробности:

EFSA (European Food Safety Authority), Zancanaro G, Antoniou SE, Bedriova M, Boelaert F, Gonzales Rojas J, Monguidi M, Roberts H, Saxmose Nielsen S and Thulke H-H, 2019. Scientific report on the SIGMA Animal Disease Data Model: A comprehensive approach for the collection of standardised data on animal diseases. EFSA Journal 2019;17(1):5556, 60 pp. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2019.5556>
ISSN: 1831-4732

© 2019 European Food Safety Authority. EFSA Journal published by John Wiley and Sons Ltd on behalf of European Food Safety Authority.

ИЗГОТВИЛ: д-р Мадлен Василева, дирекция ОРХВ, 03.04.2019 г.